

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 82/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΣΤ΄ ΤΜΗΜΑ)
Συνεδρίαση της 17^{ης} Ιουνίου 2020**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου, Περικλής Αγγέλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Περικλής Αγγέλου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: 1288469/30.10.2019 – Τομέας Ασφάλισης Νομικών – Δ/ση Ασφάλισης.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν η υπαγωγή των ασφαλισμένων των π.Ο.Α.Ε.Ε. και Ε.Τ.Α.Α. που συμπληρώνουν 40 χρόνια ασφάλισης στον ΕΦΚΑ στην ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 39 παρ. 13 ν. 4387/2016 περί μειωμένης ασφαλιστικής εισφοράς λαμβάνει χώρα με την συμπλήρωση των 40 ετών ασφάλισης ή από την θέση σε ισχύ της διάταξης (1.1.2017), έστω και αν η σχετική αίτηση έχει κατατεθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, ή από την πρώτη του επόμενου μήνα από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό:

1. Το αντικείμενο του ερωτήματος, αφορά στην ανεύρεση του χρόνου υπαγωγής του ασφαλισμένου στην ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 39 παρ. 13 ν. 4387/2016 περί καταβολής μειωμένης ασφαλιστικής εισφοράς. Για την εφαρμογή του νόμου απαιτείται, κατά πρόβλεψη του νομοθέτη, η υποβολή στην Διοίκηση αίτησης αυτού. Το ζήτημα το οποίο τίθεται είναι εάν η καταβολή της μειωμένης ασφαλιστικής εισφοράς που προβλέπεται, λαμβάνει χώρα από τον επόμενο μήνα υποβολής της αίτησης ή από την συμπλήρωση των 40 ετών ασφάλισης ή από την 1.1.2017 εάν αυτός ο χρόνος έχει συμπληρωθεί μέχρι την 31.12.2016. Για το θέμα έχουν εκδοθεί από την Διοίκηση ερμηνευτικές εγκύκλιοι επί των οποίων έχουν βασιστεί οι Υπηρεσίες. Σύμφωνα με αυτές ορθή ερμηνεία είναι αυτή που δέχεται την καταβολή της μειωμένης εισφοράς τον επόμενο μήνα της καταβολής της σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο. Όμως πολλοί ασφαλισμένοι που έχουν υπαχθεί στην συγκεκριμένη ρύθμιση υπέβαλαν ενστάσεις κατά των πράξεων υπαγωγής επικαλούμενοι ότι εσφαλμένα και αυθαίρετα υπήχθησαν στην ρύθμιση από την πρώτη του επόμενου μήνα της σχετικής αίτησης δεδομένου ότι στον νόμο δεν υπάρχει τέτοια αναφορά και θα πρέπει να υπαχθούν από την 1.1.2017 δηλαδή από την έναρξη της ισχύος της διάταξης ή από την συμπλήρωση των σαράντα ετών ασφάλισης. Οι ενστάσεις των τέθηκαν υπ' όψη της Διοικούσας Επιτροπής του Τ.Α.Ν. και αποφασίστηκε να υποβληθεί ερώτημα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους προκειμένου να αποφανθεί σχετικά.

Νομοθετικό πλαίσιο.

2. Με τις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 1, εδ. α' και παρ. 13 ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης Μεταρρύθμιση Ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος..» (Α' 85) όπως έχουν αντικατασταθεί από τότε που ίσχυσαν με την διάταξη του άρθρου 1 ν. 4578/2018 (Α' 200) και οι οποίες ήδη έχουν καταργηθεί με την διάταξη του άρθρου 35 ν. 4670/2020 «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός εθνικού φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) και άλλες διατάξεις» (Α' 43), ορίζονταν τα ακόλουθα:

Παράγραφος 1α: «Από 1.1.2017 το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης, που καταβάλουν τα πρόσωπα, παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι, κατά την διάκριση του ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. και του ΕΤΑΑ, ανέρχεται σε ποσοστό 20%».

Παράγραφος 13: «Οι ασφαλισμένοι που συμπληρώνουν σαράντα (40) χρόνια ασφάλισης, μπορούν με αίτησή τους να καταβάλλουν μειωμένη κατά ποσοστό 50% ασφαλιστική εισφορά, παραιτούμενοι από την προσαύξηση της σύνταξής τους ως προς τα επόμενα έτη ασφάλισης».

Ερμηνεία – Εφαρμογή των διατάξεων:

Από τις αναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται του σκοπού που υπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπ' όψη μας συνάγονται τα ακόλουθα:

3. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνόδευε τον ν. 4387/2016 και αφορούσε τις διατάξεις του άρθρου 39, πριν την αντικατάσταση αυτού με την διάταξη του άρθρου 35 ν. 4670/2020, με το άρθρο αυτό αναμορφώθηκε το σύστημα υπολογισμού των εισφορών των ασφαλισμένων της χώρας που προέρχονταν από το Ε.Τ.Α.Α. και τον Ο.Α.Ε.Ε. και εισήχθησαν ενιαίοι κανόνες για τον κλάδο της κύριας σύνταξης, καθώς και ως προς την βάση υπολογισμού της εισφοράς. Έτσι ορίστηκε ενιαίο ύψος ασφαλιστικών εισφορών που υπολογιζόταν με βάση το πραγματικό εισόδημα του ασφαλισμένου και έπαυσε να ισχύει το προϊσχύσαν σύστημα των ασφαλιστικών κλάσεων, κατηγοριών ή τεκμαρτών ποσών. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίστηκαν ενιαίοι κανόνες για όλες τις κατηγορίες των ασφαλισμένων του ενιαίου φορέα ΕΦΚΑ και τα βάρη κατανεμήθηκαν σύμφωνα με την αντίληψη του νομοθέτη κατά δίκαιο τρόπο ανάλογα με τις δυνάμεις του εκάστοτε ασφαλισμένου.

4. Με την διάταξη της παραγράφου 13 του ίδιου άρθρου, η οποία ήδη καταργήθηκε με την διάταξη του άρθρου 35 ν. 4670/2020 που τέθηκε σε ισχύ από 28-2-2020 σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 108 παρ. 2 του ίδιου

νόμου, οριζόταν ότι όσοι ασφαλισμένοι συμπλήρωναν σαράντα χρόνια ασφάλισης είχαν την δυνατότητα υποβάλλοντας σχετική αίτηση στην Διοίκηση να καταβάλλουν στο εξής μειωμένη ασφαλιστική εισφορά κατά 50%, παραιτούμενοι από την προσαύξηση της σύνταξής τους για τα επόμενα χρόνια ασφάλισης. Στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης ενέπιπταν αναμφισβήτητα όσοι συμπλήρωναν σαράντα χρόνια ασφάλισης από την θέση σε ισχύ αυτής και εντεύθεν. Εφόσον δεν διέκρινε όμως ο νομοθέτης δεν αποκλειόταν να συμπεριληφθούν και όσοι είχαν συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο μέχρι την 31.12.2016, δηλαδή μέχρι την παραμονή της ημέρας (1.1.2017) κατά την οποία είχε εισαχθεί το νέο σύστημα υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών σε εθνικό επίπεδο για τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες και συνακόλουθα είχε τεθεί σε ισχύ η διάταξη της παραγράφου 13. Προϋπόθεση εφαρμογής της διάταξης αυτής ήταν η υποβολή σχετικής αίτησης στην Διοίκηση από τον ασφαλισμένο, με την οποία απαραίτητα θα δηλωνόταν η παραίτηση αυτού από την προσαύξηση του ύψους της σύνταξής του την οποία θα ελάμβανε εφόσον θα κατέβαλε ολόκληρο το ποσό των ασφαλιστικής εισφοράς του. Η διάταξη ήταν ενδοτικού δικαίου ο δε νομοθέτης κατέλιπε την εφαρμογή της στην ελεύθερη βούληση του ασφαλισμένου, ο οποίος σταθμίζοντας το προσωπικό του συμφέρον αποφάσιζε εάν επιθυμούσε να λάβει μικρότερο ύψος σύνταξης καταβάλλοντας όμως μειωμένες κατά το ήμισυ ασφαλιστικές εισφορές. Ζήτημα όμως τίθεται ως προς τον χρόνο κατά τον οποίο θα άρχιζαν να καταβάλλονται οι μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές έναντι της μειωμένης σύνταξης. Η Διοίκηση έχει την πεποίθηση ότι η καταβολή πρέπει να αρχίσει από την πρώτη του επόμενου μήνα υποβολής της σχετικής αίτησης. Γι' αυτό έχουν εκδοθεί δύο ερμηνευτικές εγκύκλιοι: Η υπ' αριθμ. Φ. 10042/οικ.5472/128/29.1.2018 της Δνσης Κύριας Ασφάλισης και Εισφορών (Δ.15) της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η μεταγενέστερη υπ' αριθμ. 14/8.3.2018 του Διοικητή του ΕΦΚΑ. Και οι δύο ακολουθούν αυτήν την άποψη. Αντίθετα πολλοί ασφαλισμένοι εκτιμούν ότι πρέπει να υπαχθούν στην διάταξη αναλόγως, είτε από τον επόμενο μήνα συμπλήρωσης των σαράντα ετών ασφάλισης είτε από την θέση σε ισχύ της διάταξης (1.1.2017), προβάλλοντας το επιχείρημα ότι σε διαφορετική

περίπτωση θα έκανε σχετική μνεία ο νομοθέτης. Εγγύτερα όμως στη βούληση του νομοθέτη ευρίσκεται η εφαρμογή της διάταξης με την πρώτη ερμηνευτική εκδοχή. Αυτό γιατί ο νομοθέτης έχει μεν την ευχέρεια να εισάγει μία ευνοϊκή ρύθμιση υπέρ κατηγορίας ασφαλισμένων του Ο.Α.Ε.Ε. και του Ε.Τ.Α.Α., στο προκείμενο εκείνων που έχουν διαδράμει μεγάλο χρονικό διάστημα στην κοινωνική ασφάλιση παρέχοντάς τους οικονομική βοήθεια, έχει παράλληλα όμως και την υποχρέωση να μεριμνά για την συντήρηση του ασφαλιστικού κεφαλαίου απαιτώντας η υπαγωγή στην σχετική ρύθμιση να λαμβάνει χώρα από τον χρόνο της υποβολής της αίτησης από τον ενδιαφερόμενο και εντεύθεν (πρβλ. ΣτΕ 2894/1995). Η υποχρέωσή του καθίσταται εναργέστερη, όταν η αίτηση υποβαλλόταν μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα από την συμπλήρωση των σαράντα ετών ασφάλισης ανατρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον προγραμματισμό του Οργανισμού σχετικά με τις υποχρεώσεις του καταβολής συντάξεων. Σχετικά πρέπει να λεχθεί ότι η κοινωνική ασφάλιση αναγνωρίζεται από το Σύνταγμα ως θεσμική εγγύηση των εργαζομένων, στο πλαίσιο της οποίας ο κοινός νομοθέτης διαθέτοντας ευρεία προς τούτο εξουσία και λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε ισχύουσες κοινωνικές και ασφαλιστικές συνθήκες, θέτει τους κανόνες για ασφαλιστική κάλυψη και προστασία του εργαζόμενου πληθυσμού έναντι των ασφαλιστικών κινδύνων με γνώμονα την προστασία (και) του ασφαλιστικού κεφαλαίου και την εξυπηρέτηση της αναλογιστικής βάσης, στην οποία στηρίζεται η οικονομία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, δηλαδή την προστασία της βιωσιμότητας των κοινωνικο-ασφαλιστικών οργανισμών, χάριν των μελλοντικών γενεών (βλ. σχετ. ολ. ΝΣΚ 152/2017).

Απάντηση

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήματος ΣΤ') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής: Η υπαγωγή των ασφαλισμένων που συμπληρώνουν σαράντα χρόνια ασφάλισης στον ΕΦΚΑ στην ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 39 παρ. 13 ν. 4387/2016 για τον χρόνο που ίσχυσε μέχρι την κατάργησή του με την διάταξη του άρθρου

35 ν. 4670/2020, πρέπει να λάβει χώρα από την πρώτη του επόμενου μήνα υποβολής της σχετικής αίτησης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 10.7.2020

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Περικλής Αγγέλου
Ν.Σ. του Κράτους